

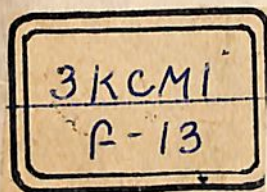
10.022

տարներ բալոր յերկրների. միացե՛ք!

12

Մ. Զ ԲԱԳԻՐՈՎ

ԱՊՐԱՆՔԱՆԻ ԿՈՄՅԵՐԻՏՄԻՈՒԹՅԱՆ
ԽՆԴԻՐՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ
ՅԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹՅԱՆ
ԼԵՆԻՆՅԱՆ-ՍՏԱԼԻՆՅԱՆ
ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ
Մ Ղ Ղ Ո Ղ Գ Ա Յ Բ Ա Ր Ո Ւ Մ

ԱՊՐԱՆՔԱՆԻ
ԲԱԳՈՒ — 1936

Պրոկտարներ բոլոր յերկրների, միացի՞ւն

24 SEP 2006

1 DEC 2009

Մ. Զ. ԲԱՐՍԵՂՅԱՆ

ԱՂԻՐԵԶԱՆԻ ԿՈՄՅԵՐՈՏՄԻՈՒԹՅԱՆ
ԽՆԴԻՐՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ
ՅԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹՅԱՆ
ԼԵՆԻՆՅԱՆ-ՍՏԱԼԻՆՅԱՆ
ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ
Մ Ղ Վ Ո Ղ Պ Ա Յ Ք Ա Ր ՈՒ Մ

ՀԱՌԱԳՈՒՄԱՐՈՒՄ 11-ՐԴ
15 ՓԵՏՐՎԱՐԻ 1936 Թ.

179

5836
38

10022

Ընկերներ, թույլ տվեք Աղբրեջանի կոմունիստական բոլջևիկների կուսակցության Կենտրոնական և Բազմի կոմիտեների անունից մոզջուհել Աղբրեջանի լենինյան կոմյերիտիության 11-րդ համագումարը: (Մավահարուք յուհներ):

Մեր համամիութենական լենինյան կոմյերիտիության իր 10-րդ համագումարին և դալիս մեր կուսակցության յերիտասարդ ռեղերլի դաստիարակության դործում, մեր յերկրում սոցիալիզմի կառուցման մեջ կուսակցությանն ողնելու դործում հսկայական հաջողություններ ձևը թերած:

ԼԵՆԻՆԸ ԳԵՎ ՍՏԱԼԻՆԸ ՅԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹՅԱՆ
ԿՈՄՈՒՆԻՄՏԱԿԱՆ ԴԱՍԻԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ
ԽՆԴԻՐՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

Ընկեր Ստալինը կոմյերիտիության առաջ հսկայական կարևորություն ունեցող խնդիրներ և դրել — յերիտասարդությունը լենինիզմի մոզով, մեր կուսակցության տրադիցիաների մոզով դաստիարակելու մասին:

Մեր յերիտասարդության դաստիարակության լսալագուն միջոցն և հանդիսանում. մեր լենինյան-սոցիալիստական կուսակցության պատմության ուսումնասիրության յին:

3184-91

262

Դա առանձնապես վերաբերում է Լեւինի անունը կրող մեր կոմիտեի անդամները:

Սրբ կապակցութեամբ թույլ տվեք ձեր ուշադրութեանը հրահրել ահա բանի վրա, թե ինչպես էլին Լեւինն ու Ստալինը վերաբերվում յերկուսուրդութեանը, ինչպես նրանք դատարարվում ու կոփում էլին հեղափոխական յերկուսուրդութեանը, ինչպիսի խնդիրներ են դնում նրա առաջ սոցիալիզմի համար մղվող պայքարում:

Ռուսաստանում սոցիալ-դեմոկրատական հեղափոխական շարժման ծագման առաջին լակ սրերից Լեւինը առանձին դեր հատկացրեց յերկուսուրդութեանը— բանիւր դատակարգի կողմից ցարիզմի յեւ կապիտալիզմի դեմ մղվող պայքարում: Նա առում էր, վոր բանիւր դատակարգի կուսակցութեանն ապագայի կուսակցութեանն է, իսկ ապագան պատկանում է յերկուսուրդութեանը:

Նա ընդգծում էր, վոր բանիւր դատակարգը բարձրացնում է կյանքի վերակերտման գրոշը, վոր բան-վոր դատակարգի կուսակցութեանը հանդիսանում է նախապայմանի կուսակցութեանը, իսկ նոպատորների հետեւից միշտ հանույթով է դնում յերկուսուրդութեանը:

Նա գրել է.

«Մենք հին փթածի դեմ անձնապահութեամբ պայքարող կուսակցութեան ենք, իսկ անձնապահ պայքարում միշտ առաջինը կզնա յերկուսուրդութեանը»:

(Լեւին, հատոր 10-րդ, 2-րդ հրատարակութեան, էջ 188):

Դեռևս իր ամենաառաջին աշխատութեանեւորում Լեւինը դնում է յերկուսուրդութեան հարցը, նրա կարիքներին, նրա խնդիրների հարցը, նրա բարարական գիտակցութեան ղեկավարութեան և ցարական ուսումնարանների դեմ նրա պայքարի հարցը:

Սովորող յերկուսուրդութեան մասին Լեւինի առաջին մտքերին մենք հանդիպում ենք «Ստալինի վեպակի» թերթում, 1895 թվին:

1901 թվին մերկացնելով հեղափոխական ուսման դութեան նկատմամբ ցարական կառավարութեան կատարած գաղանալին հաշիւհարդարը՝ Լեւինը «183 ուսանողների զինվորութեան տալը» հոդվածում— «Իսկ-յա» թերթում, ընդգծելով ցարիզմի դեմ մղված պայքարում բանիւր դատակարգի և հեղափոխական ուսման նորութեան միասնութեանը, գրում էր.

«Բանիւր դատակարգն արդեն բարձրացրել է պայքարն իր ազատագրման համար: Յեւ նա սրեաք է հիշի, վոր աչք մեծ պայքարը նրա վրա մեծ պարտականութեաններ է դնում...»

Յեւ ահա բանիւրը, վորը կարող է անապրեր նախել այն բանին, թե ինչպես կառավարութեանը դորք է ուղարկում սովորող յերկուսուրդութեան դեմ, անապրում է սոցիալիստի կոչմանը»:

(Լեւին, հատոր 4-րդ, 2-րդ հրատարակութեան, էջ 72):

Յեւ դեպի յերկուսուրդութեանը լեւինյան աչք վերաբերմանը դարձավ յերկուսուրդութեան մեջ մեր կուսակցութեան աշխատանքի հիմքը:

1903 թվին, մերկացնելով ամբողջ ուսանողութեանը այսպես կոչված գաղափարապես համախմբելու անհրաժեշտութեան մասին ետեւեան հայացքների բուրժուական ելութեանը, Լեւինը պահանջում էր «առաջին հերթին ճշգրիտ սահմանադրում ուսանողութեան շարքերում և ընդգծում էր ուսանողութեան պրակտիկ բարարական պայքարը տեսական ուսուցման խնդիրների հետ գուգակցելու անհրաժեշտութեանը»:

Նա գրում էր.

«Միայն լիովին վերջալի ծրարի տեսակետի վրա կանգնած լինելով՝ կարելի է և պետք է աշխատել ուսանողութեան ամենալայն շրջանում»:

բում ահադեմիական մատնորիդները լաշնացնելու և գիտական սոցիալիզմի, սոցիալիզմի մարքեթի, պրոպագանդայի վրա»:

(Լենին, հատոր 5-րդ, 2-րդ հրատարակություն, էջ 364):

Նվաճելով բանվորական հեղափոխության ուսանող յերիտասարդութիւնը՝ յեանդադին նրան պահպանելով ամեն տեսակի հակամարքսիստական, հակապրոլետարական աղղեցութիւններէից, Լենինն յրեն հատուկ ամբողջ հետեղականութեամբ յերիտասարդութիւնը մարքեթի վիզով, բանվոր դասակարգի աղղեցիկներին վողով դատարարակելու հաստատուն գիծ մը տանում:

«Սովորող յերիտասարդութեան նկատմամբ վերաբերմունքի մասին» բանաձեռն յախաղծում, վորն առաջարկեց Լուսակցութեան 2-րդ համագումարին՝ Լենինը յերիտասարդութեան առաջ հետեղալ խնդիրներն եր դնում.

«...առաջինը, իր դործունեութեան մեջ առաջին պրոնում գնել իր անդամներէի շարքերում ամբողջական և հետեղական սոցիալիստական աշխարհաբնութեան մշակում...»

...յերկրորդը, զգուշանալ յերիտասարդութեան այն կեղծ բարեկամներէից, վորնը նրան դատարկ հեղափոխական կամ իղեալիստական Փրադեոլոգի ալով շեղում են յորջ հեղափոխական դատարարակութիւնէից...

...յերրորդը, աշխատել պրակտիկ դործունեութեան անցնելուց նախորդ կապեր հաստատել սոցիալ - դեմոկրատական կազմակերպութիւններին հետ, վորպեսպի ոգովել նրանց ցուցմունքներէից և հնարավորին չափ խուսափել խոշոր սխալներէից հենց աշխատանքի սկիզբում»:

(Լենին, հատոր 6-րդ, 2-րդ հրատարակություն, էջ 7):

Այդ նշանակալից փաստաթուղթը, վոր գրվել է Լենինի կողմից ալէլի բան 30 տարի սրանից առաջ, վորտեղ է ամբողջ աշխարհի հեղափոխական յերիտասարդութեան ծրագիրը: Այդ փաստաթուղթը շարունակում է պահել իր ամբողջ ուժը, իր նշանակութիւնը, նաեւ այսօր մեր յուրաքանչյուր կոմյերիստականի, յուրաքանչյուր յերիտասարդ բանվորի համար, վորտեղ Յերիտասարդութեան կոմունիստական Ինտերնացիոնալի շարքերում պայքարում են կոմիւնիստների գրոշի տակ:

Իմպերիալիստական պատերազմի տարիներին, յերկրորդ Ինտերնացիոնալի Լուսակցութիւնները զավաճանեցին բանվոր դասակարգին, զավաճանեցին պրոլետարական ինտերնացիոնալիզմին, այդ մոմենտում Լենինն իր հայացքն ուղղելով ամբողջ աշխարհի հեղափոխական յերիտասարդութիւնը՝ տուտ եր.

«...յերիտասարդութեան սոցիալիստական կողմակերպութիւններին միութեամբ բաժին է ընկնում հակալական, պատալալոր, բայց և զգալի խնդիր — պայքարելու հեղափոխական ինտերնացիոնալիզմի համար, ճշմարիտ սոցիալիզմի համար, ընդդէմ թաղալորող ոպորտունիզմի, վորն անցել է իմպերիալիստական բուրժուալիստի կողմը»:

(Լենին, հատոր 19-րդ, 2-րդ հրատարակություն, էջ 294):

Լենինյան զաղախարներին վողով դատարարակված հեղափոխական բանվոր յերիտասարդութեան յայտագրն մասը հետեղով բոլշևիկյան պանծալի տրագիկաններին, որինակ վերցնելով բանվոր դատարարի այդպիսի մարտիկներէից, ինչպիսին Կարլ Լիբկնեխտն եր, համարձակութեամբ մի շարք յերկրներում գուր յեկալ յեղբայրասպան պատերազմի, աղյուներու իմպերիալիզմի, սոցիալ-չովինիզմի դեմ:

Յերիտասարդութեանը դատարարակելով բանվոր

դասակարգել գործին նվիրվածութեան վրաս, պրոլե-
տարական պայքարի վճռական ուրերին, Լենինը շան-
վորների հարվածային խմբերի հետ միասնեղ յեր-
տասարդութեանն առաջ եր քաջութեամբ ամենապատանդա-
վոր և ամենապատասխանատու տեղամասերում, ուր
պահանջվում եր արեւություն, անձնուրացութեան,
անհողողողութեան և համարձակութեան:

Յե՛վ 1905 թվի հեղափոխութեան և՛ 1917 թվի հե-
ղափոխութեան մեջ Լենինը յերիտասարդութեանն ու-
ղարկում եր դասակարգային զարեւադներին առաջին
դժի վրաս:

Դիմելով կուսակցութեան Պիտերի մարտական կո-
միտեյին՝ 1905 թվին Լենինն ասում եր.

«Գնացե՛ք յերիտասարդութեան մոտ: Իսկույն
հիմնադրեցինք մարտական դրուժինաներ ամեն
տեղ և ամենուրեք և՛ ուսանողներին, և՛ առանձ-
նապես բանվորներին մոտ...»:

(Լենին, հատոր 8-րդ, 2-րդ հրատարակու-
թյուն, խց 325):

Հոկտեմբերյան պրոլետարական հեղափոխութեան
նից մի քանի ուր առաջ Լենինն առաջարկել և Պիտերի
ընկերներին.

«Ձառել ամենավնասական տարրերին (մեր «հար-
վածայիններին» և բանվոր յերիտասարդութեանը
հավասարապես և լավագույն նախասրիններին)
վո՛չ մեծ ջոկատների մեջ, նրանց միջոցով բոլոր
կարեւորագույն կետերը գրավելու համար և ամեն
տեղ բոլոր կարեւոր գործողութեաններում նրանց
մասնակցութեան համար...»:

(Լենին, հատոր 21-րդ, 2-րդ հրատարակու-
թյուն, խց 320):

Հոկտեմբերյան մեծ որերին բանվոր յերիտասար-
դութեանը կռիւլ և կրակի առաջավոր գծում, պատ-
վով և կատարել նրա առջեւ զրկած լենինյան խնդիր-
ները:

Ով չի իմանում, վոր քաղաքացիական պատերազ-

մի ամենասուր և լարված մոմենտներին Լենինի և
Ստալինի կռիւլ հոկտեմբերյան նվաճումների պաշտ
պանութեան համար բարձրացել և բանվորական և հե-
ղափոխական գյուղացիական յերիտասարդութեան
մասան՝ յրացնելով կարմիր դվարդիայի, կարմիր
բանակի շարքերը:

Քաղաքացիական պատերազմի զոհված հերոսների
մեջ մի քանի տասնյակ հազարների լին հասնում
մեր հեղափոխութեան յերիտասարդ պալակները, վո-
րանք իրենց արյունով, իրենց փոսկրներով ցեմենտել
են մեր հաղթանակների, մեր նվաճումների հիմքը:

Բանվորա - գյուղացիական յերիտասարդութեան
լավագույն ներկայացուցիչները, մորտք դասափառակ
վել են լենինյան զաղափարներով, Լենինի-Ստալինի
յեկապարտութեամբ անցել են հեղափոխական դպրոցը,
կռիւլ են Հոկտեմբերյան սոցիալիստական հեղափո-
խութեան և քաղաքացիական պատերազմի առաջին
մարտերի կրակում, առաջիններն են յեղել, վորոնցից
Լենինի նախաձեռնութեամբ 1918 թ. աշնանն ստեղծ-
վել և մեր պանծալի մարտական կոմյերիտիութեան-
նը:

Ահա թե ինչու կոմյերիտիութեանը կրում և
Լենինի անունը: (Բուռն ծափահարութեամբ):

Յե՛վ ահա թե ինչու կոմյերիտականի կոչումն ա-
մենաբարձր, ամենապատվալոր կոչումն է յերիտա-
սարդ բանվորի համար, յերիտասարդ կոլոնտեսակա-
նի համար:

Յերիտասարդութեան կոմունիստական միութեան
տեղծելու հենց առաջին իսկ որերից Լենինը և Ստա-
լինը բացառիկ ուշադրութեան են դարձրել կոմյերիտ
միութեան ուսման և զաղափարա-քաղաքական դաս-
տիարակութեան խնդիրներին:

Հանդես գալով 1920 թվին կոմյերիտիութեան
3-րդ համագումարում՝ Լենինն ասել է.

«Կոմունիստ դասնալ կարելի չէ միայն այն ժա

մանակ, յերբ քո հիշողութիւնը կհարստացնես աշխարհը հաբատութիւններ իմացումով, վերոնց մշակել ե մարդկութիւնը...

«...դուք ահադին սխալ կգործես յիշ, յիշէ վեր ձեռք հանել աշխարհակազութիւնը, թե կարելի չէ կոմունիստ լինել չյուրացնելով աշխարհը, ինչ կուտակված ե մարդկային գիտելիքներով: Սխալ կլինել մտածել աշխարհ, թե բաւական ե յուրացնել կոմունիստական լոզունգները, կոմունիստական գիտութիւն յեղրակացութիւնները, չյուրացնելով քեզ համար գիտելիքներ յաշխարհը, վերոնց հետեանքն ե հանդիսանում ինքը կոմունիզմը:

Որինակն աշխարհի, թե ինչպես ե յերեան յիշել կոմունիզմը մարդկային գիտելիքներ յուրացնել, հանդիսանում ե մարդկային»:

(Լեւին, հատոր 30-րդ, 2-րդ հրատարակութիւն, էջ 405-407):

Ինչպես տեսնում եք, Լեւինն ուսումը հասկացել ե վոչ թե վորպես գաղտնիութիւն կոմունիստական լոզունգներ, առանձին, այսպես կոչվող հանրամատչելի գրողներ յանդիւր տեսլը ե աշխարհ, ալ վորպես սիստեմատիկացրած, խորը, լուրջ, բազմակողմանի աշխատանք մարդկութիւն ամբողջ կուտուրական հարստութիւնը տիրապետելու համար:

Յելուցի ունենալով 1928 թվին կոմյերիտի թիւ 8-րդ համադումարում, Ստալինն ասել ե.

«Բաջութիւնն ու արիւթիւնը հիմա օգտը են աշխարհ, ինչպես ե առաջ: Բայց միայն քաջութիւնը ու արիւթիւնը չառ հետու չես գրես...»

...Կատուցելու համար հարկավոր ե իմանալ, հարկավոր ե տիրապետել գիտութիւնը, իսկ իմա նաեւ համար հարկավոր ե աւելորդ: Աւելորդ ե մատուրն, համբերատարութիւնը:

...Աւելորդ, սեղմելով ստամոքսը...

... Մեր առաջ կանգնած ե ամբողջ: Նա, ալ յամբողջ կոչվում ե գիտութիւն՝ գիտելիքների իր յագմութիւլ ճշողներով:

Այդ ամբողջը մենք պետք ե վերցնենք ինչ ել վոր լինի: Այդ ամբողջը պետք ե վերցնի յերիտաւորութիւնը, յիշէ նա ուղում ե լինել նոր կյանքի կառուցողը, յիշէ նա ուղում ե լինել հին գաղափարի փակակն հերթափոխը:

Մեզ չի կարելի ալժ մահմանափոխել ընդհանրապես կոմունիստական կողմերի, ընդհանրապես բոլշիւկյան կողմերի մշակումով, կողմերի, վորոնք կարողանում են շարակաւտել քեզ քիչ մոկն ինչի մասին: Դիւտանտութիւնը յեմ ամենագիտելութիւնը՝ հիմա մեզ համար չլիտաներ են: Մեզ հարկավոր են ալժ բոլշիւկ անաւազետներ մետաղի, տեքստիլի, վառելիքի, քիմիայի, գյուղական տնտեսութիւն, տրանսպորտի, առտորի, հաշվապահութիւն ուղղութիւնը ե ալի ե ալի...

... Տիրապետել գիտութիւնը, կոպիլ գիտելիքների բոլոր նշողներին վերաբերյալ բոլշիւկ անաւազետների նոր կալիւր, սովորել, սովորել. սովորել ամենաիմաստ կերպով—այսպես ե հիմա խնդիրը: Հեղափոխական յերիտաւորութիւն արշալի դեպի գիտութիւն — ահա քի ինչ ե պետք մեզ ալժ, ընկերներ»:

(Ստալին — «Կոմյերիտի թիւ 8-րդ մասին», 1933 թիւ, էջ 46):

Ահա թե ինչպես են գիտում Լեւինն ու Ստալինն ուսման խնդիրը, գիտութիւնը տիրապետելու խնդիրը: ՍՍՍՐԵՍԻ ԲՈՒՇԵՎԻԶՄԻ ՊԱՆԾԱԼԻ ՏՐԱԴԻՅԻԱՆԵՐՈՎ

Այս կողակցութիւնը ահադին նշանակութիւն ունեն յեղեքներ Ստալինի, Կիլովի ե Ժաւնովի գիտութիւնները ե համակողմանի (բ) Կենտրոնի ու

ԽՍՀՄ ժողովուրդի վերջին վորոշումը պատմության դասագրքերի մասին, պատմության ուսումնասիրության մասին, դպրոցում պատմության դասավանդման մասին, պատմական գիտության մասին:

Կուսակցությունն ու ընկեր Ստալինն ամենախիստ քննադատության յենթարկեցին պատմության դասավանդումը մեր դպրոցում և պահանջեցին, վորպեսզի սովորողներին վերացական սխեմաների և ընդհանուր դատողությունների փոխարեն տրվի քաղաքացիական պատմություն՝ կարևորագույն դեպքերի ու փաստերի շարադրումով, դրանց ժամանակագրական հետևողականությամբ, ցույց տալով պատմական գործիչներին:

Ընկեր Ստալինը մատնանշել է ԽՍՀՄ պատմության այնպիսի կառուցման անհրաժեշտությունը, վորպեսզի նրանում տրվի այն յուր ժողովուրդների պատմությունը, վորոնք մտնում են ԽՍՀՄ-ի կազմի մեջ և վորպեսզի այն փեկնարանվի ընդհանուր պատմությանը չընդամենը արեմտա - յեվրոպական հեղափոխական շարժումների պատմության հետ սերտաբեր կապված:

Յուրաքանչյուր կոմյունիստական, յուրաքանչյուր կոմյունիստական, յուրաքանչյուր սովորող պետք է իմանա մարդկության զարգացման պատմությունը, աշխատավորների ստրկացման պատմությունը, նրանց ազատագրման այն պայքարի պատմությունը, վորը վերջին հաշվով տանում է դեպի սրբաբարեփայտ սոցիալիզմ, դեպի կոմունիզմի հաղթանակն ամբողջ աշխարհում:

Ընկեր Ստալինն իր գիտություններում առանձնապես ընդգծում է Հոկտեմբերյան սոցիալիստական հեղափոխության համաշխարհային պատմական դերի ցուցադրման անհրաժեշտությունը և պահանջում է պատմաբաններից պատմության շարադրումը հասցնել մինչև մեր սրբեր, մեր յերկրում սոցիալիզմի կա-

ռուցման համար ԽՍՀՄ աշխատավորների մեծ պայքարի պատմության շարադրումը, յերկիր, վորը համաշխարհային սրբաբարեփայտ հեղափոխության յայսպես ու յղան է հանդիսանում:

Ընկեր Ստալինը քանիցս ընդգծում է, վոր լենինիստիկ վոլով մեր կոմյունիստականներին դաստիարակելու համար միանգամայն բացառիկ նշանակություն ունի մեր կուսակցության հերոսական պատմության ուսումնասիրությունը:

Մեր կուսակցության պատմության ուսումնասիրման գործում ահադին ներդրում է հանդիսանում ընկեր Բերիայի դեկուցումը, վորը ճշգրիտ կերպով ցույց է տալիս Ադրիոպոլիսի բռնաճիգի կազմակերպությունների փառավոր պատմությունը և մեր կուսակցության առաջնորդ ընկեր Ստալինի դերը, վորպես բռնաճիգի կազմակերպությունների հիմնադիրը Ադրիոպոլիսում, վորի դեկավարությունը աճել է ամբողջական և հաղթի կուսակցական կազմակերպություն. նր, վորին դեռ ընդհատակի տարիներին ընկեր Ստալինը դարձրել է լենինյան կուսակցության անմատչելի ամբոցն ու հեղաբանը: (Յերկարտե ծափահարություններ):

Հաղթավոր է առել, ի նախատինք մեզ, վոր մեզ մոտ դեռ չի դրված Ադրեքանի կոմկուսակցության պատմությունը, վորը յի յե կուսակցության ու բանվոր դասակարգի յուր թշնամիների դեմ մղված պայքարի հերոսական ճիւղերով:

Այն, ինչ մինչև հիմա յույս է տեսել Ադրիոպոլիսի (Բ) պատմության վերաբերյալ, իր զգալի մասով ներկայացնում է իրենից Ադրեքանի կոմկուսակցության փառապանած պատմության ամենակոպիտ ֆալսիֆիկացիոն, աղավաղում:

Ադրեքանի կոմկուսակցության պատմությունը, հաղթի բռնաճիգների մարտական տրագիկաները, մյուսնք պատմաստված են նրանց ընկեր Ստալինի կողմ-

մից, ահազին նշանակութիւնն ունեն կոմյեքիտական ներքին և ամբողջ յերիտասարդութեանը լենինյան-սոսալիստական վոլոյով, սոցիալիզմի անձնուրաց նախնականութեան վոլոյով դատարարակելու համար:

Վերցնենք թեկուզ և մեր կուսակցութեան պայքարի պատմութեանը, պայքար մղված ամեն տեսակի թեքումների դեմ 1919-1920 թվերին Ադրբեյջանում (բ) ստեղծման համար:

Բազմի և Ադրբեյջանի բոլշևիկներն իրագործել են ընկեր Ստալինի ղեկավարութեանը Ադրբեյջանի (բ) ստեղծման համար սահման պայքարում Ադրբեյջանի բոլոր ազգայնական տարրերի դեմ:

Բազմի և Ադրբեյջանի բոլշևիկները ջարդել և ջարջախել են ինչպես նրանց, ովքեր ժխտում էին Ադրբեյջանում (բ) ստեղծման անհրաժեշտութեանը, այն պես ևլ այն նացիոնալ - ուկրոնիստական խմբակը, վորը պահանջում ևր աջակցել կոմյեքիտական կոմունիստական կուսակցութեանը ստեղծումը, կուսակցութեան, վորի մեջ չեղին կարող մտնել վոչ թուրք կոմունիստները:

Նրանք ջարդել ու ջարջախել են նաև սնանկացած թուրքական մենշևիկներին ու «ձախ» խմբերի աջակցի սի մի խմբակ, վոր վորձում ևր մտնել Ան(բ) կուսակցութեան մեջ, վորպես ինքնուրույն խմբակ, Ան(բ) կուսակցութեան ստեղծումը պատկերացնելով իրենց համար, վորպես զանազան տեսակի խմբակների և հասանքների միացում:

Անհաշտ պայքար մղելով աչգ բոլոր խմբերի ու խմբակների դեմ, վճռականապես պաշտպանելով բոլշևիզմի կապիտալիզմական սկզբունքները, լենինյան-սոսալիստական ուսմանքի մաքրութեանը կուսակցութեան մասին, Բազմի և Ադրբեյջանի բոլշևիկները Ռուսաստանի Կոմկուսի (բ) Կենտկոմի վորոշման հիման վրա 1919 թվի դեկտեմբերին ստեղծեցին Ադրբեյջանի միասնական ինտերնացիոնալ Կոմունիստական կուսակ

ցութիւն, 1920 թ. վետրվարի 11-ին հրապարակով Ադրբեյջանի Կոմունիստական բոլշևիկների կուսակցութեան առաջին համագումարը:

Ահա ձեզ վաստեք մեր կուսակցութեան պատմութեանից, վորոնց ուսումնասիրութեանը կղինք մեր կոմյեքիտականներին անձնուրաց պայքարի հանուն սոցիալիզմի կառուցման, հանուն Լենինի - Ստալինի դրծի:

Վոչ մի բոպե չի կարելի մոռանալ ընկեր Ստալինի ցուցմունքները թեորիայի ու պրակտիկայի ուսման և սոցիալիզմի համար մղվող պայքարի անխղիչ միասնութեան մասին:

«Կոմսոմոլսկայա պրավդա»-ի խմբագրութեան տրված հարցերի իր պատասխանում ընկեր Ստալինն ասել է. —

«Վոչ մի կասկած չկա, վոր առանց գուգակցելու կոմյեքիտական ակտիվի դործնական աշխատանքը նրա տեսական պատրաստման հետ (Վենի իկովի ուսումնասիրութեանը) անհնարին է քիչ թե շատ խոհուն Կոմունիստական աշխատանք տանի Կոմյեքիտիստական մեջ...»

... Այդ պատճառով լենինիզմի ուսումնասիրութեանը, լենինյան ուսումը, ամենաանհրաժեշտ պայքարն է, վորպեսզի աշխատանքի կոմյեքիտական ակտիվի վերածվի իսկական լենինյան ակտիվի, վորն ընդունակ լինի դատարարակելու բազմալիստ կոմյեքիտական յերիտասարդութեանը պրակտարիատի դեկտատուրայի ու կոմունիզմի վոգուգի:

(Ստալին—Վենիկովի հարցերը», 9-րդ հրատարակութեան, էջ 190):

Լենինյան ուսման մասին, լենինիզմի խոր ուսումնասիրութեանը սոցիալիզմի շինարարութեան համար մղվող պայքարի պրակտիկայի հետ սերտ կապակցելու մասին Ստալինի գրած աչգ խնդիրը—վոչ միայն Կոմյեքիտի, այլև մեր ամբողջ կուսակցու-

թյան, ամեն մի առանձին կոմունիստի խնդիրն է :

Յեւ այդ տեսանկյան տակ մոտենալով մեր խմբակներին, սեմինարներին, դասընթացներին աշխատանքին, մեր կուսակուսավորության ամբողջ սխտեմին, պիտի ասել, վոր չնայած վորոշ նվաճումների առկայության, այնուամենայնիւ մեր ազդեցական ու պրոպագանդան, ուսումը մեր կուսակցական — կոմյերիտական լուսավորության ցանցում — մեզ էի կարող բավարարել :

Կրեւմ կոմյերիտական քաղուսուցման վստ կազմակերպման մի քանի փաստեր : 1935 թվին կոմյերիտական քաղխմբակներին կոմպլեկտավորումը Գյոյզալում, Քյոլնում, Բեռլինում, Իսթաթեյում, Կուսկաշենում, Ալի Բալթայում անց է կացվել չընկածի քար առկարի կարգիներում ցուցակներ կազմելու յեղանակով :

Աղբւնկոմյերիտության Սալանի, Ալի-Բալթայում, Բեռլինում, Լենքուրանի, Կիրովաբադի չընկածներին ղեկավարները չկարողացան ասել, քանի կոմյերիտական քաղխմբակներ կան նրանց չընկածներում :

Նույնում 1935 թվի սկզբից 8 տասում պրոպագանդիստներին սեմինարի վոչ մի պարագմունք էի յեղել :

Կոմյերիտության Ղուբայի չընկածը բոլորովին չի քննարկել Համբուկոմյերիտության Կենտկոմի վորոշումը կոմյերիտականներին քաղաքական կրթության վերաբերյալ տարւոյ աշխատանքի մասին :

Նախահանրապետության կոմյերիտական քաղխմբակներին 207 պրոպագանդիստներէ կոմյերիտության Նախիջևանի մարզկոմն ստուգել է և հաստատել, միայն 89 հոգու, իսկ մնացածներին մարզկոմը չի ճանաչում, չի ուսումնասիրել, չի ստուգել և չի հաստատել բոլորովին :

Բայց չէ՞ վոր Նախիջևանի մարզկոմում քարտու-

ղար էր Աղբւնկոմյերիտության Կենտկոմի նախկին քարտուղարը : Ուրեմն դուրս է գալիս, վոր Նախահանրապետությունում ևս նա չի կարողացել գլուխ հանել կարեւորագույն խնդիրներին մեկից, պրոպագանդայի կազմակերպման խնդրից : Իսկ նա ղեկ հեղանում է, ինչպես ինձ հայտնել են, վոր նրան փոքր աշխատանք են տվել : Ինչի՞ յե դա պետք :

Մի՞թե վայել է կոմյերիտականին նեղանալ՝ իրեն հանձնարարած այս կամ այն աշխատանքի համար : Կոմյերիտությունը կուսակցության ոգնականն է և յեթե կուսակցությունը կոմյերիտականին ուղարկում է այս կամ այն տեղամասը, նա պետք է գնա, վորպես հեղափոխության վարդապետ մարտիկ : (Բռնի ծախախարոյնքներ) :

Ընկեր Ստալինը բացառիկ նշանակություն է տալիս կոմյերիտության ինտերնացիոնալ դաստիարակմանը : Կոմյերիտության մասին իր բոլոր յետաքննութիւնում ու ասածներում նա ամբողջ ուժով շեշտում է այդ մոմենտը :

Ահա թե ինչ է ասել նա «Կոմսոմոսկայա Պրավդա» թերթի խմբագրության հարցերին տված պատասխանում :

«Կոմյերիտականներն աշխատանք են տանում ամենաքաղմտան ազգությունների բանվորների ու գյուղացիների մեջ : Ինքը կոմյերիտությունը յուրահատուկ ինտերնացիոնալ վորոշ նմանություն է : Ընդ ամին այստեղ ղեր է խաղում վոչ միայն կոմյերիտության ազգային կազմը, այլև այն պիստը, վոր կոմյերիտությունն անխնայ կանոններ հարում է Ռուսաստանի կոմկուսին, վորը համաշխարհային պրոլետարական ինտերնացիոնալի ամենակարեւոր ջոկատներից մեկն է վաղուի : Ինտերնացիոնալիզմը կոմյերիտության աշխատանքի մեջ թափանցող հիմնական գաղափարն է : Դրա մեջ է նրա ուժը : Դրա մեջ է նրա

Հզորութիւնը: Հարկավոր է, վերապահել ինտեր-
նացիոնալիզմի վոզին միշտ ճախրի Կոմյերիտ-
միութեան վրա: Հարկավոր է, վերապահել մեր
յերկրի պրոլետարիատի պայքարի հաջողութիւն-
ներն ու անհաջողութիւնները Կոմյերիտականներ-
ը դիտակցութեան մեջ կապելն միջազգային
հեղափոխական շարժման հաջողութիւնների ու
անհաջողութիւնների հետ: Հարկավոր է, վեր-
ապահել Կոմյերիտականները տոբորեն դիտելու մեր
հեղափոխութիւնը վոչ վերապես ինքնանպատակ,
այլ վերապես միջոց և հենարան՝ բոլոր յերկրեւ-
րում պրոլետարական հեղափոխութեան հաղթա-
նակի համար»:

(Ստալին—«Լենինիցմի հարցերը», Գլուհ հրա-
տարակութիւն, էջ 187):

Ընկեր Ստալինի առջ. ցուցմունքներն առանձին նը-
շանակութիւն են ստանում բազմազգի Աղբրեջանի
պայմաններում:

Աղբրեջանի լենինյան Կոմյերիտութիւնը հան-
դիսանում է ինտերնացիոնալ-զողոված, միաձուլ կաղ-
մակերարութիւն, և այնուամենայնիւ ինտերնացիոնալ
դաստիարակութեան, յերիտասարդութեան ինտերնա-
ցիոնալ միասնութեան հարցերը, շարունակում են
մնալ Աղբրեջանի Կոմյերիտութեան կարեւորագոյն
հիմնական խնդիրը:

Պետք է հիշել, վեր մուսավթային, դաշնակա-
յին, հակահեղափոխական ազգայնական տարբերք վոր
ձում են մտնել Կոմյերիտութեան շարքերը, մանա-
վանդ ուսումնական հաստատութիւններում, և թու-
նալորել յերիտասարդութեան առանձին ներկայացու-
ցիչների դիտակցութիւնը նացիոնալիզմի թուխում:

Կոմյերիտութեան Կենտկոմի և Բազկոմի ընկեր
ները հիշում են, թե ինչպես մենք Կուսակցութեան
Կենտրոնական և Բազկի Կոմիտեներում քննարկել ենք

Աղբրեջանի գլուհատնտեսական ինստիտուտում, Ա-
ղբրեջանի պետական համալսարանում, Բարձրա-
գոյն մանկավարժական ինստիտուտում, Աղբրեջանի
կարմրաղբոջ ինդուստրիալ ինստիտուտում տեղի ունե-
յած փաստերը, առանձին ուսանողները նացիոնալիս-
տական հակախորհրդային յելույթների փաստերը:
Այդ փաստերը կարող են ին տեղի ունենալ այդ ուսում
նական հաստատութիւնների կոմյերիտական կազմա-
կերպութիւնների անբաւարար դասակարգային զգո-
նութեան հետեւեղով:

Կոմյերիտական կազմակերպութիւնները չեն ըզ-
րաղվում ուսանող յերիտասարդութեան տրամադրու-
թիւնների ուսումնասիրութեամբ, ուստի և նրանք
չեն կարող ժամանակին ցուցադրել իրենց վերաբեր-
մունքը դեպի այդ առանձին փաստերը:

Պետք է զգարիորեն բարեխալել մեր քաղաքական-
դաստիարակչական և ինտերնացիոնալ աշխատանքն ու
սանդոլթեան շարքերում, պետք է ամեն կերպ բարձ-
րացնել մեր Կոմյերիտական կազմակերպութիւնների
դասակարգային զգաստութիւնը:

Կասկած չկա, վոր յերիտասարդութեան Լենինյան
Կոմունիստական Միութեան Բազկի և Աղբրեջանի
կազմակերպութիւնները հետեւելով Բազկի թալչկիկնե-
րի, Բազկի պրոլետարների փառաւոր տրադիցիանե-
րին, կովոված կուսակցութեան ղեկավարութեամբ, կու-
սակցութեան և բանվոր դասակարգի բոլոր թշնամիներ-
ը՝ տրոցկիզմի, ալ ուլունիզմի, Սիբցով — Լոմինա-
ձեյի ալ—«ձափ» բլոկի, հակահեղափոխական սպի-
տակ — գլարդիական զինովյեւականութեան դեմ մը-
տակ — ալաքարում, — այսուհետեւ ևս կհանդիսանան կու-
սակցութեան հովատարիմ մարտական ոգնականը ժո-
ղովրդի բոլոր թաղնիւմ կատարի թշնամիներին հայո
նարեբելու, մերկացնելու և անխնա կերպով պատժե-
լու դործում, ինչ ձեով և ինչ դիմալի տակ ել նրանք
հանդես գալու լինեն:

Վորպեսզի Կոմյերիտմիությունն աշուհեան եւ պատմով գրուի բերի իր բոլոր խնդիրները, գրաւ համար անհրաժեշտ պայման պիտի հանդիսանաւ այն, վոր մեր կուսակցական աշխատողներն սովելի ուժեղացնեն իրենց ուղեւթյունը, ղեկավարությունը, աջակցությունը, ուշադրությունը, զգայնությունը ղեպի կոմյերիտական կազմակերպությունները, ինչպէս ալ աւել եւ Լենինը, ինչպէս ալ անում է Ստալինը Կոմյերիտմիության վերաբերմամբ:

Կուսակցության առաջադրած յոլոր խնդիրները կոմյերիտմիության կողմից հաջողութեամբ կատարելու անհրաժեշտ պայմանն է՝ Աղբրեջանի սմբողջ կոմյերիտական կազմակերպության ղեկակցության մեջ, յուրաքանչյուր կոմյերիտականի եւ յուրաքանչյուր կոմյերիտուհու ղեկակցության մեջ արմատացնել այն, ինչ տուած է ընկեր Ստալինը:

«Կոմյերիտմիությունը ձեռնանորեն վոչ կուսակցական կազմակերպություն է: Սակայն զրա հետ միասին նա կոմունիստական կազմակերպություն է: Դա նշանակում է, վոր ձեռնանորեն հաղխանալով բանվորների եւ գյուղացիների վոչկուսակցական կազմակերպություն, Կոմյերիտմիությունը միաժամանակ պետք է աշխատի մեր կուսակցության ղեկավարության ներքո: Ապահովել յերիտասարդության վտահությունը ղեպի մեր կուսակցությունը, ապահովել մեր կուսակցության ղեկավարությունը Կոմյերիտմիության մեջ—այս է խնդիրը: Կոմյերիտականը պետք է հիշի, վոր կուսակցության ղեկավարության ապահովումն ամենադժուարը եւ ամենադժուարն է Կոմյերիտմիության սմբողջ աշխատանքում: Կոմյերիտականը պետք է հիշի, վոր առանց այլ պիտի ղեկավարության Կոմյերիտմիությունը չի կարող կատարել իր հիմնական խնդիրը—բանվոր

յուզուղացիական յերիտասարդության դաստիարակությունը պրոլետարիտի գիկատուրայի յեւ կոմունիզմի վոչով»:

(Ստալին, «Լենինի միջոցի հարցեր», 9-րդ հրատարակություն, էջ 187):
(Բունն ծախահարություններ):

Ահա ընկերներ, ինչպէս է վերաբերվում մեր առաջնորդ ընկեր Ստալինը յերիտասարդությանը, ինչպէս է նա դաստիարակում նրան, ինչպիսի խնդիրներ է նա դնում կոմյերիտմիության առաջ:

Այդ խնդիրները լուսի տակ յուրաքանչյուր կոմյերիտական, յուրաքանչյուր կոմյերիտուհի պետք է մոտենան իրենց ուսմանը, իրենց ամենօրյա գործնական աշխատանքին:

Կոմյերիտմիության Բազմի անցած կոնֆերանսը եւ ձեր համադրումարը ծախալել են բոլեկիկյան ինքնադատությունը, հայտնաբերելով ձեր աշխատանքի թերությունները, բացերն ու սխալները, ղեկավար վելով ընկեր Ստալինի վերջին ցուցմունքներով, վոր նա սովել է Համամիութենական լենինյան կոմյերիտմիության ղեկավարների հետ ունեցած զրույցում, վորոնք բերված են ընկեր Կասարևի ղեկուցման մեջ:

Ընկերներ, Համալենկոմյերիտմիության 10-րդ համադրումարի նախապատրաստությունը կատարվում է մեր յերկրի կյանքի նշանակալի ժամանակաշրջանում, սոցիալիստական շինարարության բոլոր տեղամասերում տարած հսկայական հաղթանակների ժամանակաշրջանում: Սոցիալիզմը հաղթանակել է մեր յերկրում վերջնականապէս եւ անդառնալիորեն:

1935 թիվը, վոր անցել է կադրերի մասին, տեխնիկային տիրապետած նոր մարդկանց մասին ընկեր Ստալինի լոզունգի իրացման նշանի տակ, հավերժացել է մեր սոցիալիստական տնտեսության նոր, հսկայական վերելքով, հավերժացել է ստախանովյան պատ

մական շարժման ծնունդով, վերը կոր է առաջ ե բացել կոմունիստական հասարակութուն կառուցելու համար մղվող պայքարում:

Հսկայական չափով աճել է մեր ժողովրդի նյութական — կուլտուրական բարեկեցութունը: Մեր յերկրում «ասլիկն ավելի լավ է դարձել, քնկերներ, աղյուխն ավելի ուրախալի յե դարձել»: (ՄՏԱԼԻՆ)

Համամիութենական կոմունիստական բուլժեխինսբի կոնսակցության կենտրոնական կեմիտեյի ղեկավար լեյզան պլենումը և ԽՍՀՄ կենտրոնական Գործադիր կոմիտեյի հումարի նստաշրջանը, մեր նվաճումների հանրապրումարը տալով՝ 1936 թվի համար ավելի հոսակապ խնդիրներ են նշել:

1936 ստախանովյան թիվը պետք է լինի աշխատանքի սոցիալիստական արտադրողականության հետադա աճման, մեր ժողովրդական տնտեսության վերելքի, մեր ժողովրդի նյութական — կենցաղային դրության ել ավելի բարելավման, մեր հայրենիքի պաշտպանունակության յո ավելի ամրապնդման, սոցիալիստական կուլտուրայի ել ավելի ծաղկման տարի:

1936 թիվը պետք է լինի մեր կադրերի կուլտուրական և տեխնիկական մակարդակի բացառիկ վերելքի տարի:

Այդ ամենը մեզ առաջադրում է Ադրբեյջանի սոցիալիստական շինարարության բոլոր տեղամասերում մեր աշխատանքի արմատական բարելավման բուրժ խնդիրը:

Այդ կապակցությամբ յես կուղենայի կանդ տունել մեր աշխատանքի մի քանի մոմենտների վրա:

ՈՒՎԵՂԱՑՆԵԼ ԿՈՄՑԵՐԻՏՄԻՈՒԹՅԱՆ
ԱՇԽԱՏԱՆՔԸ ԴՊՐՈՑՆԵՐՈՒՄ

Դուք գիտեք, թե ինչպես վերջին ժամանակներս կուսակցությունը սուր կերպով է դնում դպրոցի հար

ցը: Իսկ վերապիլի դպրոցը համապատասխանի կուսակցության և կառավարության կողմից նրան առաջադրված խնդիրներին—դպրոցը պետք է ամենից առաջ ունենա ամուր, կուլտուրական ղեկավարու. դաստիարակման կարգ:

Կառված չէ, վեր աշխատանքի ընթացքում աճել են շատ հիանալի մանկավարժներ, հիանալի դասատուներ, վորտեք գիտեն և սիրում են իրենց դործը, ցույց են տալիս բուլժեխյան աշխատանքի որինակներ.— Մարիամ Արդուլա կըզի Եֆենդիյեվան՝ Լենինյան շրջանի 9-րդ դպրոցի մանկավարժ, հենց վերջերս խորհրդային Ադրբեյջանի 60 լավագույն մարզկանց թիվում պարգևատրված և «պատվանշան» չքանչանով. Տիմուֆեյ Ֆեոֆիլակտովիչ Լեթնյովը՝ Հոկտեմբերյան շրջանի 3-րդ դպրոց. Արմենակ Պիտրովիչ Բաբայանը՝ Ե. Լ. Ղարաբաղի Շուշի քնդի մոլ միջնակարգ դպրոցի մանկավարժ. Ասադ. Զաֆուրովը՝ Նախիջևանի մանկավարժական քանֆակի ուսմասվար. Ալեքսանդր Վասիլյեվիչ Մորոզովը՝ Խաչմաղ կայարանի յերկաթուղային վոլ լրիվ միջնակարգ որինակելի դպրոցի ղեկեկտոր. Զիմնազ Ալանովան՝ Վորոշիլովյան շրջանի 12-րդ դպրոցի մանկավարժ. Ոլգա Ֆրանցեվնա Նովիցկայան՝ Զերժինսկու շրջանի 4-րդ դպրոցի մանկավարժ. Նիմա Աբրահամյանը՝ Մոսկանակերտի որինակելի դպրոցի դասատու. Ռուզիա Բագիրովան՝ Կիրովաբադի 4-րդ դպրոցի դասատու. Ապոլինարիա Պավլովնա Սեդովան՝ Վորոշիլովյան շրջանի 3-րդ դպրոցի դասատու: Յեվային, և այլն:

Մակայն իրենց վորտեկալորումը բուժարանելու վրա սխտեմատեկորեն աշխատող այդ առաջավոր ուսուցիչների և մանկավարժների հետ միասին մեծը ունենք ղեռ մեծ թիով գասատուներ, վորտեք կարիք ունեն հիմնականի վերապատրաստման:

Սուսերը դասատուական կադրերի մասսայական պր-
լանաչափ պատրաստման, վերապատրաստման և դաս-
տիարակման մասին և:

Դժբախտաբար Լուսժողկոմատը չունի ճշգրիտ
տվյալներ, վորոնք կարողանային ԱՍՈՀ մանկավար-
ժական կադրերի բազմակողմանի բնութագրությունը
տալ: Տարբերակ և միջնակարգ դպրոցների վարչու-
թյան տեղակազրի համաձայն ԱՍՈՀ մանկավարժա-
կան կադրերի ընդհանուր քանակը, 11.723 հոգի յե-
նրանցից բարձրագույն կրթությամբ՝ 1172 հոգի, միջ-
նակարգ կրթությամբ՝ 8.206 հոգի, տարրական կրթ-
թությամբ՝ 2.345 հոգի:

Այն վատոր, վոր դոյություն ունեցող մանկա-
վարժական կադրերի միայն մի տասներորդականը
բարձրագույն կրթություն ունի, վկայում և մանկա-
վարժական կադրերի ցածր մակարդակը, կադրեր, վո-
րոնք հիմնավոր պատրաստման կարիք ունեն:

Պետք և ուղղակի ասել, վոր Լուսժողկոմատը մին
չեմ հիմա ինչպես հարկն և չի ձեռնարկել իր աշխա-
տանքի աչք կարեւորագույն տեղամասին, չնայած այդ
հարցի վերաբերմամբ կուսակցական որդանների թաղ
միջոս արած ցուցմունքներին և վարչումներին:

Ժողովրդական կրթության կադրերի վերակազմոր-
ման բարձրացման ինստիտուտը, վորի ուղղակի պար-
տականությունը կադրերի վերապատրաստումն և, աչ-
խատում և խաչառակարար, տնայնագործական, տն-
պլանային ձևով:

Միանգամայն սնյախարար և դրված ուսուցչու-
թյան քաղքական դաստիարակման դործը: 2960 ման-
կավարժներից Բաղվում պրոֆ. և քաղ խմբակներում
ընդգրկված են միայն 1466 հոգի, այսինքն կեսից ավե-
լին թորթովին ընդգրկված չի քաղումամբ:

Շատ ղեկավարում խմբակներում աշխատանքը տա-
վում և ձևականորեն, առանց հարկ յեղած հսկողու-
թյան, ստանց յղումթյան և ղեկավարության մեր

կուսակցության չրփումների կողմից: Այդ գործից հե-
ռու յե կանգնած նաև տարրական ու միջնակարգ դրո-
յոցների աշխատողների միությունը:

Անթույլատրելի և անհանդուրժելի յե, յերբ դա-
սատուների մեջ կան մարդիկ, վորոնք չեն կարողա-
նում գրադետ գրել:

Բաղվում Բաղվում մեթոդիստ Ձեյնալովն իր ղեկու-
ցադրում թույլ և տվել 60-ից ավելի քերականական
տիտալ:

Շամախու փոչ լրիվ միջնակարգ դպրոցի մանկա-
վարժ Սաֆար Ալիևը դպրոցի պատի թերթի իր հոդ-
վածում 30 քերականական սխալ և կատարել:

Բաղվի Բախխանու չրջանի 18-րդ դպրոցի ուսուց-
չուհի Լատիշեվան աշակերտական տետրակներն ուղղի-
լին սխալներ և թույլ տվել, վորոնց հայտնաբերել են
հենց իր աշակերտները—12 տարեկան Աննա Սոսյա-
նովան և 11 տարեկան Վառվի Ալեկսեյովը: (Ծիծաղ:
Ծափահարություններ):

Կամ ուրիշ ղեկաք: Բախխանու չրջանի 16-րդ դրո-
յոցի ուսուցչուհի Նալիևան մի շարք քերականական
կոպիտ սխալներ և թույլ տվել, վորոնց ուղղել են 3-
րդ դասարանի աշակերտուհիներ—Շաֆիգա Աղաևան,
Շեվիք-Ասկերովան, Սառա Մամեդովան, Բահայ-
Նարի Չալին:

Ահա ձեզ ուսուսերն և թուրքերեն լեզվի մեր մի
քանի դասատուների «գրագիտությունը»:

Ահհրաժեշտ և դասատուական կադրերի պատ-
րաստման և վերապատրաստման սմբողջ սխալների ար-
մատկան վերականգնումը: Մանկավարժական կադ-
րերի ընտրությունը, տառամասերությունը, տառ-
գումը, աճեցումն ու ճիշտ դասավորումն անմիջակա
նորեն իր ձեռքը պետք և վերցնի լուսավորության ժո-
ղովրդական կոմիսարն ինքը, վորի տրամադրության
տակ կուսակցությունն ու կառավարությունը ղեկում
են թուր միջոցներն ու հնարավորությունները:

Միևնույն ժամանակ անհրաժեշտ է ավելի շատ
գործովել ուսուցչութեան նշույթական — կենցաղային
պրոբլեման հարցերով: անհրաժեշտ է խելական, ամե-
նորայ ուղեւթոււն կազմակերպել ուսուցչին՝ նրա աշ-
խատանքում, նրա կյանքում, նրա նկատմամբ ցույց
տալով այն դժայուն, հոգատար վերաբերմունքը, վոր
չարունակ ցույց եր տալիս Լեմիւնը, չարունակ ցույց
է տալիս Ստալինը՝ դեպի ժողովրդական ուսուցչի:

Մեզ մոտ ուսուցչութեան նկատմամբ հաճախ խոր
հրդալին արեւութեան վորոշումներն ու որենքները
չեն կատարւում ժողովրդական կրթութեան մարմին-
ներէ, Ֆինտոլիումատի մարմիններէ, տեղական փոք-
հրդային կազմակերպութեաններէ՝ չըջործկումներէ
ու գյուղիւրհուրդներէ կողմից: Պետք է վերջ տալ
այն հանցալոր փաստերին, յերտ տեղերում յերկար
ժամանակ ուշացնում են ուսուցչներէ աշխատալար-
ձի վճարումը: Յեթե մենք մեծ պահանջներ ենք ներ
կայացնում ուսուցչին, ասալ նույնպիսի պահանջներ
պետք է ներկայացնել նաեւ մեր կազմակերպութեաննե-
րին՝ դեպի ուսուցիչը հողատար, դժայուն վերաբեր-
մունք ունենալու մտքով:

Մենք ուսուցչին հանձնարարում ենք դատարար
կել յերեխաներին, ուրեմն ուսուցիչը պետք է դրվի
այնպիսի պայմաններում, վորպեսզի նա չջղայնանա
ամեն մի մանրուքից: Չե՞ վոր այդ «մանրուքները»
յերեւան վործի խալոտակ դրվածքի հեռանքով,
յերեւանի փոքրալին ասպարաւորներէ խալոտակ
վերաբերմունքի հեռանքով ուսուցչից այնքան ուժ
են խլում, այնքան են ջղայնացնում նրան, վոր նրան
ժամանակ չի մնում վոչ միայն նրա համար, վորպետ-
ղի աշխատի էր վրա, այլև նույնիսկ շատ թե քիչ տե-
ղալիք կերպով նայել աշակերտական տետրերը, պատ-
րաստվել դասերին և այլն: Պետք է յերեւան րերել ու-
սուցչութեան կարիքները, գրաւիւմ դրանցով փակա-
կան ձեռով, ուսուցիչներէ համար պետք է ստեղծել

այն պայմանները, վոր պահանջում են ուսուցչի վրա
դրված բացառիկ կարեւոր խնդիրները յերեխաների
դատարարական նկատմամբ: Ահա թե վորտեղ պետք
է ցույց տան իրենց գյուղիւրհուրդները, ահա թե
վորտեղ պետք է իրենց ցույց տան իսկապես չըջործ-
կումները:

Ընդերներ, յես ձեր ուշադրութեանը արեցի այդ
հարցերի վրա, վորովհետեւ Ալբրեքտանի ամբողջ դա-
տատուական կադրերի մոտավորապես կեսը՝ մինչև 5-
և կես հազար հոգի՝ կոմյերիտականներ են:

Հարց է տրվում, իսկ ի՞նչ է անում այդ ուղղու-
թյամբ մեր կոմյերիտականները:

Չե՞ վոր պետք է հասկանալ, վոր այս հինգ յեւ
կես հազար կոմյերիտական դասատուները գործ ունեն-
րալմաթիւ հաղարալոր սովորողներէ հետ: Այդպի-
սով կոմյերիտականները հնարալորութեան ունի
կոմյերիտական դասատուներէ մեծ ջոկատի: Միջոցով
անմիջականորեն ձեւալորել և սովորողներէ ահալին
մասալի շատալարալման գործն առաջ տանել:

Դժարալարալ հարկ է լինում ասել, վոր կոմյե-
րիտականները ուսուցիչներէ մեջ չի աշխատում
իսկ յեթե աշխատում էլ է, ասալ բոլորովին վոչ բա-
վականալալ և անալարալ:

Չարմանալի չէ, վոր Լուստոլկումատի, Բաղրուս-
րաժնի, մեր կոմյերիտական և պրոֆմիտթենական
կազմակերպութեաններէ դեպի մանալարաժական կադ-
րերի աճեցումն ունեցած այդպիսի վերաբերմունքի
դեպքում չի կատարվում այն հիմնական խնդիրը, վոր
դրել և Համկոմկուսի (Բ) կենտկոմն ուսման բարձր
վորակի վերաբերալ մի շարք հատուկ վորոշումնե-
րում:

Հաւալալալմութեանը հիմնական առալկաներից
Բաղրուսրաժնի դպրոցներում ցածր է, մանալանիւ
մալրենի լեղվի, պատմութեան և աշխարհադրութեան

նկատմամբ: Յեւ դա դպրոցում պատմութեան և աշխարհագրութեան դասավանդման մասին Համկոմկուսի (Բ) Գեներալմի ճատուէ վերջումներէջ հետո:

Ըստ յերևույթին տեղ-տեղ մինչեւ այժմ դեռ մերջ չի տրվել այն անթույլատրելի դրոշմայնը, յերբ այդ տարիները, վորոնք մեծ հանրակրթական յեւրադաքական նշանակութիւն ունեն, հետին պլանումն են յեղել:

Մինչև այժմ մենք ունենք այնպիսի ամոթալի յերկույթ, ինչպես մասսայական յերկրորդ տարեցիութիւնը: Միմիայն Վորոշիլովի շրջանում հաշվում են 1-471 յերկրորդ տարեցի, վոր կազմում է 10 տոկոսից ավելին: Որջոնիկիձէյի շրջանում յերկրորդ տարեցիները մոտ 13,3 տոկոս են:

Տեղի ունեն նույնիսկ աշակերաններին յերրորդ տարին թողնելու փաստեր: Վորոշիլովի շրջանում յերրորդ տարին թողել են 105 հոգի:

Արդյոք, մեր կոմյերիտական կազմակերպութիւնները մտածե՞լ են այդ թիւերի վրա: Ի՞նչ են անում կոմյերիտական կազմակերպիչները մեր դպրոցներում, ինչպե՞ս են նրանք պայքար կազմակերպում սովորողների բարձր հասաջադիմութեան համար: Մեր շրջկոմները հաւաքե՞լ են արդյոք իրենց կոմյերիտ կազմակերպիչներին հատկապես այդ հարցով, աշխատանքի վորակի, ուսման վորակի հարցերով:

Իսկ յեթե Բազմում դործն աշխատե՞ս և, ապա դուք պատկերացնո՞ւմ եք ձեզ, թե ինչ է կատարվում մեր դպրոցական շրջաններում:

Այդ ալիս հանդուրժել չի կարելի, ընկերներ: Լուսադրկումատը, Բազուսարաթինը, կուսակցութեան և կոմյերիտիութեան շրջկոմները, շրջխորհուրդները և շրջադրժկոմները պետք է լուրջ կերպով, գործնական կերպով ձեռնամուխ լինեն այդ գործին:

Ամբողջ լրջութեամբ պետք է հարց բարձրացնել այժմ ադրբեջանյան յեղվի ուսումնասիրութեան մաս

սին: Ուղղակի պետք է ասել, վոր մեզ մոտ չատերը դեռ չեն հասկանում Ադրբեջանի դրական յեղուն լավ իմանալու ամբողջ ահագին պետական նշանակութիւնը:

Ուղղակի թերագնահատում է մակերևութային վերաբերմունք դոյութիւն ունի ժողովրդական կըրթութեան մարմինների կողմից դեպի այդ իստ ամենայնի կարևոր հարցը:

Այդ հարցով չի դրադվում նաև մեր տեղական և հանրապետական մամուլը՝ առաջին հերթին «Կոմունիստ»-ը, «Յենի Յոյ»-ը, «Գյանջ իշլի»-ն

Դպրոցների դեկավանները, վորոնց ուղղակի պարտականութեան մեջ է մտնում միանգամայն դրադետ, կուսուրական, մայրենի յեղուն կատարելապես իմացող մարդկանց պատրաստումը, յերբմն անթույլատրելի անսիւլթ վերաբերմունք են ցույց տալիս այդ գործում: Դրա հետևանքով մեր միջնակարգ դպրոցական հաստատութիւններն ավարտողների զգալի մասը, ինչպես հարկն է, չգիտի մայրենի յեղուն: Միջնակարգ դպրոցն ավարտողը — դա բարձրագույն ուսումնական հաստատութիւնները մտնելու համար թեկնածու յե: Նա մայրենի թուրքական յեղուն պետք է իմանա կատարելապես: Իսկ մեր ԲՈՒՀ-ները, մասնաւորապես Բարձրագույն մանկավարժական ինստիտուտը, Ադրբեջանի բժշկական ինստիտուտը, Ադրբեջանի պետական համալսարանը — իրավացիորեն դանդաղում են, թե շրջաններից նրանց մոտ դալիս են միջնակարգ դպրոցավարոներ, վորոնք չեն կարողանում վոչ կարգալ, վոչ դրել ինչպես հարկն է՝ թուրքերեն յեղվով:

Յես հաճախ ուշադրութեամբ դիտում եմ, թե ինչ պիս են յերոյթ ունենում մեր կուսակցութեան առանձին անդամները, կոմյերիտիութեան անդամները: Հաճախ աջալես և ստացվում, վոր յերբ նա խոսում է ուսերեն, նրան ուսները չեն հասկանում, յերբ

նա խոսում է թուրքերին, նրան թուրքերը չեն հասկա-
նում: (Բուռն ծափահարություններ):

Պետք է վերջ տալ այդ աննորմալ յերևույթին: Յեւ վորպեսզի վերջ տալ գրան, վորպեսզի կատարե-
լապես տիրապետել լեզվին և միանգամայն կուլտու-
րական աշխատող լինել, հարկավոր է լրջորեն ուսում
նասիրել Ադրբեջանի պոեզիան, Ադրբեջանի գրականու-
թյունը, առաջին հերթին, հանձնես նրա այնպիսի ա-
կառավոր ներկայացուցիչների, ինչպես Ֆիգուլին,
Վակիֆը, Ջաֆիրը, Միրզա-ֆաթալի Ախունդովը, Սա-
րիրը և ուրիշները: Իսկ շատերն, արդյոք, նույնիսկ
մեր դասատուները, յեթե ջիտսենք սովորողներէ մա-
սին, գիտեն Ադրբեջանի լեզվի, Ադրբեջանի գրակա-
նության այդ կլասիկներին: Չե՞ վոր ատանց գրան
լեզվին լիովին տիրապետել հնարավոր չէ:

Ուսումնասիրել լեզուն, այդ չի նշանակում ուղ-
ղակի անցնել քերականություն և շարահյուսություն:
Լեզուն ուսումնասիրել կարելի չէ միայն համառորեն
աշխատելով ականավոր վարպետների, այն ժողովրդի
գրականության կլասիկների յերկերի վրա, վորի յե-
զուն ուղում ևս ուսումնասիրել: Յեւ տվյալ դեպքում
կատարելապես չի կարելի տիրապետել Ադրբեջանի
լեզվին՝ ատանց ուսումնասիրելու Ադրբեջանի գրակա-
նության կլասիկներին: (Ծափահարություններ):

Այդ բոլորը մեր ստաջ, առաջին հերթին Լուս-
ժողովմաւոր առաջ, դպրոցների ստաջ, Բարձրագույն
մանկավարժական ինստիտուտի, Ադրբեջանի պետա-
կան համալսարանի և մեր մյուս ԲՈՒՀ-երի առաջ,
ԱդՅԱՆ-ի ստաջ, մեր մամուլի ստաջ, կոմյերիտմի-
ության և մյուս կազմակերպությունների ստաջ դնում
է Ադրբեջանի լեզվի, Ադրբեջանի կլասիկ գրականու-
թյան իսկական ուսումնասիրության և տիրապետման
համար սխտեմատիկաբար պայքարելու՝ խնդիրը:

Մասնավորապես ԱդՅԱՆ-ը և Ադերնէշը պետք է
ուժեղացնեն իրենց աշխատանքը Ադրբեջանի գրակա-

նության կլասիկների հրատարակության նկատմամբ:
Յես կուզի յի ստանձնապես հարց դնել ուսանց լե-
զուն մեր դպրոցներում ուսումնասիրելու մասին: Այ-
ժըմ, յերբ ոտար լեզուների ուսումնասիրությունը
յայն չափեր և ընդունում, միանգամայն անթույլատ-
րելի և աննորմալ է ուսանց լեզուն չիմանալը, հոկ-
տեմբերյան հեղափոխության լեզուն, Լեհիմի լեզուն
չիմանալը: (Բուռն ծափահարություններ):

Մենք պետք է անինա կսիւ հայտարարենք Լուս-
ժողովմաւոր և Բազումսրաժնի սխտեմում յեղած ան-
շարժությունը և ուսանց լեզվի ահագին կուլտուրա-
կան ու քաղաքական նշանակության թերաշնահատմա-
նը, լեզու, վորի ողնությամբ մեր յերիտասարդու-
թյունը պետք է հաղորդակից լինի ուսանց գրականու-
թյան անսպառ գանձարանին, ուսական մեծ ժողո-
վրդի կուլտուրային:

Մեր կոմյերիտականները պետք է իմանան ուս-
ական մեծ կլասիկներին՝ Պաշկիմին, Լերմոնտովին,
Բեկինսկուն, Չերնիշեւսկուն, Դոբրոլյուբովին, Տուր-
գենեւիլին, Տոլստոյին, Սալտիկով-Շչեդրինին, Գոր-
կուն:

Նրանք պետք է իմանան մեր ժամանակակից խոր
հրդային գրականության այնպիսի ակոնավոր ներկա-
յացուցիչներին, ինչպիսին են Մալախովսկին, Շոլոխ-
ովը, Ալեքսեյ Տոլստոյը և կոմյերիտական գրող-մար-
տիկ Նիկոլայ Ոստրովսկին: (Բուռն ծափահարություն
ներ):

Մեզ մոտ Ադրբեջանի յերիտասարդության յայն
մաստանների բուն ձգտում կա դեպի ուսանց լեզվի
ուսումնասիրությունը, սոսա կլասիկների ուսումնա-
սիրությունը: Սակայն չնայած գրան, կոմյերիտմի-
թյունը, վորպես նախաձեռնող, ինտուզիաստ՝ ուսանց
լեզվի, ուսա կլասիկների ուսումնասիրության գոր-
ծում չի զգացվում:

Ժողովրդական կրթության մարմինների թույլ աշ-
խատանքի արդյունք, կոմյերիտմիթյան և կուսակ

ցութեան շրջանային կոմիտեի թույլ արդեցութեան արդյունքն է հանդիսանում սովորողների զգալի մասը ում:

Անցյալ տարի տարրական դպրոցներում մաղումը կազմել է 57.448 հոգի, վրէժի միջնակարգ դպրոցներում — 11.000 հոգի:

Լավ, հետաքրքիր դպրոցից յերեսները չեն հեռանա: Վո՛չ Լուսժողովատուր, վո՛չ Բաղլուարածինը, վո՛չ մեր կոմյերիտմիությունը, փորոնք ամբողջապես պատասխանատուություն են կրում այդ վրդովեցուցիչ փաստի համար, մինչև որս նույնիսկ չեն պարզի այդքան մեծ մաղման պատճառները:

Ձեր համազումարից հետո և նրա վարդուհների հիման վրա դուք իսկական քեկում պետք է ստեղծեք կոմյերիտմիության աշխատանքում՝ այդ կարևորագույն տեղամասում:

Կոմյերիտմիության ղեկավար աշխատողների հետ ունեցած զրույցում բնկեր Ստալինը սուր կերպով դրեց յերիտասարդ կանանց մեջ տարվող աշխատանքի հարցը, ցուցմունքներ տալով այդ բնադավառում կոմյերիտմիության աշխատանքը վերակառուցելու մասին:

Դուք պետք, վոր անցյալ աշնանը մենք անցկացրինք յերիտասարդ կանանց Համատեղբերական համագումար: Համադումարը ցույց տվեց, թե վորքան ժամանակին ելին կուսակցության առաջնորդ բնկեր Ստալինի ցուցմունքները, վորոնք բոլորովին յայտարարեցին նրանակություն են ստանում մեզ մոտ Ապրիլի 23-ում, վորտեղ դեռ հաճախ իրենց գլխը են տալիս դարավոր ծանր տրագիդիաների մնացորդները:

Բայց մեր Ապրիլի 23-ի յերիտասարդությունը կարող է, արդյոք, ասել, թե նա ամեն ինչ արել է բնկեր Ստալինի ցուցմունքներն իրականացնելու համար, կին յերիտասարդության մեջ աշխատանքի արմատական բարեփոխման համար:

Իհարկե, այդ ասպարիզում վորոշ հաջողություն

ներ կան: Այսպես, որինակ, անցյալ տարվա համեմատությամբ, մենք աղջիկների մեծ ներգրավում ունենք մեր դպրոցներում: Բայց միևնույն ժամանակ, ինչպես յես արդեն ասացի, առանձին շրջաններում մենք զգալի մաղում ունենք սովորողների կազմից, առանձնապես աղջիկների: Այի-Բայրամլուի շրջանում մաղվել են 19 հոգի, Յեվլախում՝ 34, Բարդաի շրջանում՝ 33 հոգի, Վարդաշենի շրջանում՝ 78 հոգի, Դալսի շրջանում՝ 223 հոգի:

Աղջիկ սովորողների թվի պակասումը շրջանում զգալի չափով բնթանում է աղջիկների վաղ նշանդրության հաշվին:

14 և 12 տարեկան աղջիկների վաղ նշանդրության հանցագործ փաստեր տեղի յեն ունեցել Թաուզի շրջանի Կրիսիի գյուղում, Ջանդեղանի շրջանի Շաթրադի գյուղում, Մարտունու շրջանի Մաչադիլեն գյուղում:

Այս փաստերը տեղի ունեն նաև մի շարք այլ շրջաններում:

Դա ասում է ոչն մասին, փոր դեռ կենսունակ է անցյալի անիծյալ և ամոթալի տրագիդիաների տպահետքերը:

Ինչպիսի կարող էր այդ պատահել, վոր մեր գյուղական կոմյերիտական կազմակերպությունների աշխարհի առաջ տեղի յեն ունենում նման փաստեր: Արդ կարող էր տեղի ունենալ, ակնհայտ է, միայն չորսիվ մեր կոմյերիտական, կուսակցական կազմակերպությունների, մեր խորհրդային որդանների աշխատանքի թույլացմամբ այս ասպարիզում, մեր դատարանության կողմից իր ամենատարրական պարտավորությունները մոռացության տալու շնորհիվ:

Կոմյերիտմիությունը բոլոր այս խախտասկոթությունների դեմ պետք է հայտարարի ամենակատարի, ամենաանխառն, ամենամահալու պայքար:

Բնկերներ, յերկյուղ կա, վոր կին յերիտասարդության մեջ տարվող աշխատանքը կոմյերիտմիության

կազմից կվերափոխանվի անդամատախտանառու մարդ-
կանց և վերջին հաշվով կհանդի ձևական-բյուրոկրա-
տական թվական «ցուցանիշները» կլին յերևուստարվու
թյան մեջ տարվող աշխատանքի մասին :

Բնորոշ փաստ. Վարդարսկու անվան կարի Փար-
բիկայում կոմյերիտիության կոմիտեն հունվարի 19-
ին րնկ. Լիխտեռովին ջոկում և վորպես աշխատողի՝
ազջիկների մեջ տարվելիք աշխատանքի համար: Յեվ
պա աշխատի կոմիտեյում, վորտեղ սկզբնական կոմյե-
րիտական կազմակերպության ամբողջ կազմի 80-85
տոկոսը կազմում են ազջիկները:

Ակամա հարց և ծագում, թե ել ինչո՞վ պետք է
դրադի կոմիտեն ամբողջութամբ վերցրած, յեթե
նա ամբողջ աշխատանքը Փարբիկայի կոլեկտիվի հըն-
չող մեծամասնության մեջ դնում է մի մարդու վրա:

Ձեր համապումարը ԱդրԼԿՅՆՄ Կենտկոմի նոր
կազմին պետք է հաստատուն ցուցմունքներ տա կին
յերևուստարվության մեջ աշխատանքի ուժեղացման
վերաբերյալ կուսակցության անաջնորդի ցուցմունք-
ները բոլշևիկոսին կյանքում իրականացնելու մասին:

ՈՏԱԼԻՆՈՐԵՆ ՀՈԳԱԼ ՄԱՆՈՒԿՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

Հետևյալ հարցը — մանկական կոմունիստական
յարթման մասին է: Դպրոցների պիոներ ջոկատներում
բնագրված է 206-326 պիոներ և 119-546 հոկտեմբե-
րիկ: Թեև այս թվերը փոքր չեն և գրանք կոմյերիտ-
իության վրա ահագին պատասխանատվություն են
դնում այդ յերեխաների դաստիարակության համար,
այնուամենայնիվ յերեխաների բնագրվածը պիոներ
շարժումով և կոմյերիտիության անմիջական ազդե-
ցությամբ պետք է համարել անբավարար նույնիսկ
Ռադիով, վորտեղ կա 25-762 պիոներ և 26-418 հոկ-
տեմբերիկ, վորը կազմում է դպրոցական հասակի յե-
րեխաների միայն 42 տոկոսը:

Բագվի պիոներական կոլարները վորակական
կազմն անբավարար է: Դեռևս մեզ մոտ չատ կոլար-
ներ կան ցածր և չավարտած միջնակարգ կրթու-
թյամբ:

Իսկ կարելի՞ չէ, արդյոք, աշխատի պատասխանա-
տու դործը, ինչպիսին է մանուկների դաստիարակու-
թյան դործը, հանձնարարել ցածր կրթությամբ կա-
նույնիսկ միջնակարգ կրթություն չավարտած մարդ-
կանց, առավել ևս կոմյերիտական աշխատանքի մե-
փորձ չունեցող մարդկանց:

Կոմյերիտիության շրջկոմների քարտուղարները
և պիոներրաժինների վարիչները վորպես կանոն, չա-
րիչ են լինում դպրոցներում, մանկական տներում:
Դպրոցներում անառողջ յերեուկներին մասին ինֆոր-
մացիա ավելի շուտ կարելի չէ ստանալ շարքային կոմ-
յերիտականներից, քան շրջկոմի քարտուղարից և պիո-
ներ րաժնի վարիչից: Որինակ, Արմենիքենդի մանկա-
տանը մի պիոներ վիրավորել է կոլարին: Հաջորդ
որն այդ մասին ԱդրԼԿՅՆՄ Կենտկոմին հայտնել է
շարքային կոմյերիտական Ալիևը: Յերբ ասաջարվելց
կոմյերիտիության շրջկոմին ստուգել այդ փաստը,
այս պարզվեց, վոր այդ դեպքի մասին չգիտեր վո՞չ
շրջկոմի պիոներրաժնի վարիչը, վո՞չ ԱԼԿՅՆՄ Բագվի
կոմիտեյի պիոներ րաժնի վարիչը և վո՞չ ել կոմյերիտ
միության շրջկոմի քարտուղարը:

Ալի-Բայրամյուլի շրջանում ինտերնացիոնալ դպրո-
ցում դպրոցի դիրեկտոր Մամեդովը դրադվել է յերե-
խաներին ձեծելով, հաշոյելով, հաճախ անձնական
հանձնարարություններով յերեխաներին այս ու այն-
տեղ ուղարկելով: Իրեն «ստախանովական» հայտարա-
րելով, նա միաժամանակ դաստիանդել է յերկու դա-
սաբաններում, իսկ ըստ Ելության տաղարկել յե դա-
րապմունքները ել մեկ և մյուս դասարանում: Մինչև
այս դպրոցի աշխատանքի օտուգումը Կենտրոնական

կոմիտեի կողմից կոմյերիտիւթյան շրջկոմի աշխատողները վոչ մի անգամ չեն յեղել այդ դպրոցում:

Շրջկոմների ղեկավար աշխատողները դպրոցում տարվող աշխատանքը համարում են յերկրորդական, այն լիովին վերախտահում են պիոներրաժիններին: Կոմյերիտիւթյան մի քանի շրջկոմներ, առանձնապես Հոկտեմբերյան, Վորոշիլովի, Շամախու, Քյուր պամիրի, Սալյանի շրջկոմները լրջութեամբ ջեն վերաբերվել այնպիսի կարևորագույն հարցին, ինչպիսին է պիոներրոկտաների կոլաբներին ընտրությունը և աշխատանքում նրանց ամենորոյա անակցություն չեն ցույց տալիս, վատ են կազմակերպում նրանց ուսուցումը:

Ձեռնան և բյուրոկրատական մոտեցում տեղի ունի մի շարք կոմյերիտական աշխատողների կողմից (Կոմյերիտիւթյան Սալյանի, Զարդուրի և Շամախու շրջկոմների պիոներրաժիններին վարիչներ) ղեկի կուլտուրական - մասսայական աշխատանքը, ղեկի յերևիսաների հանդիստն ու քվարձալիքը կազմակերպելը: Այդ աշխատողները պիոներական հովաքույթները դարձրել են հասակավորների ամենախայտառակ տիպի «նիստեր»: Զարդուրում և Շամախու շրջանում դպրոցի սովորողների հանդիսավոր ժողովները հաճախ տեում են վեց ժամ:

Ղուբալի շրջանում հիշողությունների յերեկո յեն կազմակերպել, վորտեղ կուսակցության առանձին անդամներ 3-4 ժամով (մինչև գիշերվա ժամը 12-ը) պատմել են իրենց կենսագրությունները: Բելլախուլարի և Կարադոնյուլի շրջանում տարվել են մանկական շարաթորյակներ կազմակերպելով, վորոնք կտրում են պիոներ սովորողներին ուսումից:

Այս փաստերն ասում են այն մասին, վոր յերբևմբն մենք չունենք հոգատար, զգայուն, ջերմ, ուշադիր մոտեցում և ղեկավարություն պիոներների նկատմամբ: Չկա հոգատարություն յերեխաների նը-

կատմամբ, չկա սեր յերեխաների նկատմամբ: Մեր աշխատանքի այս ամենակարևոր տեղամասը, ամենակարևորներից ամենակարևորը, նորագույններից նորագույն տեղամասը, վորին բացառիկ ուշադրություն և նվիրել ԼՅՆԻՆԸ, վորին ամենորոյա ուշադրություն և նվիրում ՄՍՍԽԻՆԸ, մեր կոմյերիտականները, մեր կուսակցական աշխատողները թեքադնահատում են:

Հսկերներ, խոսելով պիոներների մասին, խոսելով հոկտեմբերիկների մասին, ընդհանրապես յերեխաների մասին, հարկավոր և ասել, վոր Ադրբեջանում մեզ մոտ այդ դրոմի դրությունը դեռևս լավ չէ: Մենք, առաջին հերթին, կուսակցական, խորհրդային աշխատողներս չենք կարողանում դնահատել յերեխաներին, չենք առաջին յերեխաներին այն, ինչ յերեխաները վաղուց ստացել են արդեն մեր Խորհրդային Միության շատ յերկրներում և մարզերում: Այս ուղղութեամբ մենք շատ լատով հետ ենք մնացել Մոսկվայից, Լենինգրադից, Կիյեվից, Թիֆլիսից և մեր Միության մի շարք այլ քաղաքներից:

Մեզ մոտ Ադրբեջանում յերեխաները դեռևս չունեն իրենց թատրոնը, իրենց ամսագիրը:

Այնպիսի յացատիկ, լուրջ և կարևոր հարցը, վոր պիսին և մանկական գրականության հարցը, դեռևս մնում և մոռացված տեղամաս մեր գրողների ու մեր հրատարակիչների աշխատանքում: Ադրբեջանը և Խորհրդային գրողների միությունը պետք և անհապաղ պրադվեն այդ հարցով: Նրանք մեր յերեխաներին պետք և տան լավ, հետաքրքիր, գրավիչ գրքեր:

Յեթե հարցնենք, թե տվ և մեղանից թեկուզ նախ դադույն ժամանակ նվիրում յերեխաների հոգատարությանը, մեր յերեխաների համար ուրախ կուլտուրական զվարճալիքներ կազմակերպելուն — հաղիվ թե մեր աշխատողներից շատերը կարողանային պատասխանել դրականորեն:

Պատահական չէ, վոր մինչև այսօր նույնիսկ Բաղ

վում մեր պիտներները շունեն իրենց պալատը: Ինչպիսի չենք եւ վոր ուզում ենք վերցնել, դռնվում են մի լիոն պատճառներ, միլոն արդելքներ այն բանի համար վորպէսզի այս իւր մի չենք աղատվի յերեսաների համար:

Մենք Աղբակահուսի (բ) Կենտկոմի եւ Բաղկոմի բյուրոյի անդամներս մարտիքների փոխանակում ունեցանք այս հարցի առթիւ եւ վորոշեցինք մոտակա իսկ որերին քաղաքի կենտրոնում լաւագույն չենք իրից մեկն աղատել եւ հատկացնել յերեսաներին: (Բառնի ծախսարութեանը):

Բայց դործը դրանով սահմանափակվել չի կուրդ: Խոսքն աշխատանքի ամբողջ սխառնմի եւ մանկական կոմունիստական շարժման նկատմամբ, ընդհանրապես յերեսաների նկատմամբ վերաբերմունքի սխառնմի արմատական վերակառուցման մասին եւ:

Որոքն այն մասին եւ, վորպէսզի այդ ապագա րա պաշտիներին, մեր հարցները այդ ապագա տերերին դենք այնպիսի պայմաններում, վորպէսզի սպառնալենք նրանց բաղմակողմանի Ֆիդէլիական ու կուլտուրական պարզացումը, ստեղծելով բոլոր անհրաժեշտ պայմանները նրանց տաղանդների եւ ընդունակութեան ներքին ամեն կերպ պարզացման համար:

Պետք եւ վերջ տալ այնպիսի ամօթալի յերեսանութին, ինչպիսին եւ մանկական անխնամակալութեան եւ հանցալիւր անպատասխանատվութեանն առանձին ծնողների կողմից իրենց յերեսաների նկատմամբ:

Ինքնըստինքյան հասկանալի յե, վոր հարկավոր եւ վերջ տալ նաեւ այնպիսի անհոգի, բյուրոկրատական, չինովնիկական վերաբերմունքին մեր ժողկրթութեան, ժողառողջապահութեան որդանների կողմից, յերեսաների եւ պատանիների մեջ առողջական աշխատանքի դործում, մեր տնտեսական ղեկավարների կողմից, վորոնք բացարձակապես չեն ցանկանում մարդ մատին փխել՝ որքան իրենց յենթակա ձեռնարկութեան

ներքին, հանքերի, գործարանների եւ ֆարքիկների բան-վորների ու ծառայողների յերեսաների համար բուժա-առողջապահական աշխատանքը, կուլտուրական հանդիսաւ եւ ղվարձալիքներ կազմակերպելու դործում:

Պետք եւ ասել, վոր մեր կոմյերթութեանը եւ առանձնապէս մեր մամուլը չեն կարողանում յերեսան յերել, չեն կարողանում մերկացնել անհոգի վերաբերմունքը յերեսաների նկատմամբ՝ ում կողմից եւ վոր ինքի:

Շատ մանկատներ, վորոնք յենթակա յեն Լիւստոյ կոմատին եւ ֆաղուսբաժնին, չեն դիմանում վոչ մի քննադատութեան: Կեղտը, անկուլտուրականութեանը, յերեսաների նկատմամբ կոպիտ վերաբերմունքն եւ տիւրամ ախտեղ:

Չմ վոր այդ առթիւ դոյութեան ունի կուսակցութեան ու կառավարութեան հատուկ վորոշումը, չե՞ վոր այդ վործի համար կուսակցութեանը եւ կառավարութեանը հակապական միցոններ են բաց թողնում ժողովրդական կրթութեան ու առողջապահութեան որդանների տրամադրութեան տակ:

Ի՞նչ են անում Բաղլի խորհրդի սեկցիաները, ի՞նչ են անում Բաղլիորհրդի պատգամավորական խորհակները, ի՞նչ եւ անում Բաղլիորհրդի ամբողջութեամբ վերցրած այսպիսի կարեւորագույն դործում: Վորտե՞ղ եւ նրա վերահսկողութեանը, վորտե՞ղ եւ նրա հսկողութեանը, վորտե՞ղ եւ ղեկավարութեանը, վորտե՞ղ եւ նրա տիրական աչքն իր աշխատանքի այս բնա պալաւում:

Առանձին աշխատանք պետք եւ կատարվի մեր կոյ տնտեսութեաններում, վորպէսզի մի անգամ ընդմիջաւ վերջ տրվի այնպիսի դրութեանը, յերթ կոյտնտեսական դաշտերի հարմարութեանը, բամբակային բերքի վարանտուհիների ու բամբակի կին քաղցողների յերեսաները հաճախ քարչ են դալիս ջրաչեղքի, կեղտի մեջ, չրջապատված՝ ճանճերով եւ մոծակներով:

նույն այլ ժամանակ մանկական մասերները կազմա-
կերպման և պահպանման համար մեզ մոտ ծախավում
են ահազին միջոցներ: Ո՛ւր և Լուսավորմամբ, ո՛ւր
և Առաջնությունում, ո՛ւր և Հոգևորականությամբ, վոր-
տե՛զ և Կուսակցություն չըմանային կոմիտեների յեմ
կոմիտեիսովություն չըմանային կոմիտեների ուշադրու-
թյունն ու հոգատարությունը:

Այլ կազմակերպությունները աշխատանքը գյու-
ղում հարկավոր և գնահատել, յեղևում մանկամասեր-
ների, մանկամաների, կուսակցություններում, բամ-
բակային դաշտերում, գյուղական գյուղացիներում ունե-
ցած մանկական հրապարակները գրությունից:

Կատում - Իսմայիլովի չըմանում, Գյուլ - Մամեդ
լի գյուղում մասերը փակել են, չենք տալով բամբա-
կի չորացման համար: Բարդաշի չըմանի Եմգիսի ան-
վան կուսակցությունում կուսակցության նախա-
գահը մասերը յերկրորդ հարկից տեղափոխել և հոգի
հաստակ ունեցող մի նկուղ:

Կատում - Իսմայիլովի չըմանի Բոբուսիլի գյու-
ղում, «Սոցիալիզմ» կուսակցության նախագահ Հա-
սան Բիշիկ յերբ ուղում, այն ժամանակ էլ փակում և
մասերը:

Հարց և արվում, ապա մորտե՛զ և գաղտնադու-
թյունը, ինչպե՛ս և արձագանգել գաղտնադու-
թյունն աղբյուրի իսկական կուսակցային յեղևությունը:

Բոլոր այս հարցերը, յերկարների մասին յեղած
հարցերն այսոք մեզ մոտ Աղբյուրում այնքան հրա-
տապ են դարձել, այնքան սուր, վոր մենք սմբողջ ու-
թով պետք և ձեռնամուխ լինենք այդ գործին:

Այլ բոլորի հետ միասեղ մեր կոմյունիստական
կազմակերպությունները պետք և հանդիսանան մեր
կուսակցություններում, մեր կուսակցության գյու-
ղում, մեր չըմանային կենտրոններում կյանքի կու-

տարական տեսքի նախագործիչները, նախաձեռնողնե-
րը, պրոպագանդիստները և կազմակերպիչները:

Ո՛ւր, յեթե վոչ կոմյունիստությունը, առաջին
հերթին պետք և գրադվի կուսակցություններում բազ-
միք կազմակերպելու, վարսալիքանոցներ կազմակեր-
պելու, սպիտակեղենը ժամանակին մաքրելու հարցե-
րով և այլն:

Ո՛ւր, յեթե վոչ կոմյունիստությունը, առաջին
հերթին պետք և մասնի գյուղում կինո, թատրոն,
նվագի և գրամատիկական խմբակներ, կուսակցական
խաղեր, կերպարվեստ կազմակերպելու մասին և այլն
և այլն:

Այլ բոլորն այսոք մեր կուսակցության գյուղում
ստանում և ակտուալ նշանակություն, վորովհետեւ
կյանքը դարձել և ունեւոր և նա պետք և դառնա կու-
տարական:

Չի կարելի անտարբեր վերաբերվել այնպիսի փա-
տին, յերբ մեր գյուղերում չեն տարածված մասսայա-
կան խմբական յերգերը և պարերը յերկտասարդու-
թյան մեջ և հաճախ յերկտասարդությունը չի իմա-
նում, թե ինչպե՛ս անցկացնի իր ժամանակը:

Կոմյունիստությունը պետք և իր համար հանի բո-
լոր յեղրակացություններն այն փաստից, վոր չըմա-
նային կենտրոններում և հանրապետական մասշտաբով
անցկացված ինքնագործույթյա արվեստների ունեւոր-
դւթյունը յերկտասարդությունը ներկայացված ևր շատ
թույլ կերպով:

Բոլոր այս հարցերում պետք և լինի բախականա-
յաի անցկացություն և պատշաճ մշտական զեկախարու-
թյունը կոմյունիստության նկատմամբ չըմանային կու-
սակցական կոմիտեները կողմից:

Պետք և ուղղակի տեսլ, վոր մեր չըմանումում կոմ
յերկտություն յեղրակացության նկատմամբ կուսակցական կազմակեր-
պությունների զեկախարությունը բախարար համարել
չի կարելի: Մեր չըմանային կուսակցական կազմակերպու-

ներից պահանջվում է կոմյերիտմիութեան նկատմամբ աջակցի աջակցություն, պաշտպանություն, ղեկավարություն, միությանն օգնություն և կոմյերիտմիութեան նկատմամբ Ստալինի ցուցարարած վերաբերմունքից:

Կոմյերիտմիութեան Բաղվի կոնֆերանսում դուք լսեցիք Համլենկոմյերիտմիութեան Անդրյերկոմի Քարտուղար ընկ. Գեորգոքիանովի ղեկուցումը: Նա ձեզ որինակներ բերավ, թե ինչպես Անդրկովկասյան Յերկրային Կոմիտեն և անձամբ ընկ. Բերիան ամեն ոք ոչ նույն էն կոմյերիտմիութեանը՝ նրա բոլոր նախաձեռնություններում, նրա բոլոր կարիքներում:

Կուսակցության մեր շրջանային կոմիտեները սերտ և կոմյերիտմիութեան ղեկավարման վերաբերմամբ իրենց համար որինակ վերցնեն Անդրյերկոմի ու ընկ. Բերիայի վերաբերմունքից ղեկավար Անդրկովկասի կոմյերիտական կազմակերպությունները:

Իր ամբողջ պատմության ընթացքում մեր Լենինյան կոմյերիտմիութեանը մեր յերկրի պաշտպանության հարցերում առանձնապես պատվալուր տեղ և գրավել:

Մասնակցելով Կարմիր բանակի շարքերում՝ մեր կոմյերիտմիութեանը հանդիսանում և կարմիր-բանակային կարգապահության որինակ, արիություն, հերոսության, նվիրվածության որինակ:

Աշխատելով ՊԱՋԸ - Ասիաթիմի շարքերում՝ Կոմյերիտմիութեանը հանդիսանում և միշտ նախադործող, նախաձեռնող ամենահերոսական և անվեհեր անցումների, արշավների, թուխների, ցատկումների, կոտորելի իրեն մեր հայրենիքի անձեռնմխելի սրբազան սահմանների պաշտպանության համար:

Բոլոր տեղի ունեցող անվեհեր հերոսական արշավներում, ձիարշավներում, հետիոտ անցումներում, լեռների բարձրագույն գագաթները բարձրանալու կոմյերիտականները հայտնաբերել են արիության և հերոսության որինակներ:

Լենինյան կոմյերիտմիութեան շեփուքյունը մեր ռազմա-ողային տորմիդի, մեր ռազմա-ծովային տորմիդի վրա—վկայում և կոմյերիտմիութեան որդանական մասնակցությունը մեր հեղափոխության զինված ուժերի շինարարությանը:

Լենինյան կոմյերիտմիութեան այդ բոլոր փառավոր տրադիցիաները և նրա կատարած ահագին աշխատանքը մեր յերկրի պաշտպանության գործում՝ պարտավորեցնում է ձեզ ել ավելի ուժեղացնել մեր աշխատանքն առջ մատում, ել ավելի բարձրացնել մեր պաշտպանական աշխատանքը՝ մանավանդ ժամանակակից միջազգային դրություն պայմաններում, յերբ գերմանական Ֆաշիստները և ճապոնական բռնադրավորները ռազմաբան ու լավիրը կերպով պատերազմ են պատրաստում և պատերազմի պրոլեկացիա անում Խորհուրդների յերկրի—միջազգային պրոլետարիատի հայրենիքի դեմ:

Ընկերներ, մեր կուսակցության Կենտրոնական Կոմիտեի ղեկավարության պլենումը՝ քննարկելով արդյունաբերության ու տրանսպորտի հարցերը ստախանովյան շարժման կապակցությամբ, մատնանել է, թե նավթի գործում ստախանովյան շարժումը չի զարգացած: Կուսակցության Կենտրոնական Կոմիտեի այդ ցուցմունքը դրված է Անդրկովկասի, ամբողջ Ադրբեջանի և Բաղվի բոլոր կուսակցական կազմակերպությունների աշխատանքի հիմքում՝ նավթի համար մղվող պայքարում:

1936 թիվը պետք է լինի Ադրբեջանում ստախանովյան շարժման հարց վերելքի տարի, աշխատ, միջտանք մեր հայրենիքին անհրաժեշտ քանակությամբ նավթ և բամբակ:

Ադրբեջանի կոմյերիտական կազմակերպության՝ Ադրբեջանում մեր կուսակցության հավատարիմ ողնականի խնդիրը կայանում է ստախանովյան մեթոդների յայն արմատացման մեջ մեր նավթահորերում, մեր

բուսականներում, մեր նախնիներից, մեր նախնի-
ների դործարաններում, մեր բոլոր արդյունաբերական
ձեռնարկություններում, մեր բոլոր կոշտատեսու-
թյուններում, խորհրտատեսութայիններում, մեր բոլոր
լամբակային գաղտնիքներում :

Աղբբեջանի Կոմյերիտի խումբը կապու-
նում եւ Կոմյերիտականների լաշն արշավի կազմակերպ-
ման մեջ՝ հանում տեխնիկայի տիրապետման, հանուն
տեխնիկական ուսման, հանուն տեխնիկական քննու-
թյունը «Գերազանց» արժույթ :

ԼԵՆԻՆԻ — ՍՏԱԼԻՆԻ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ
ԳՐՈՇԻ ՏԱԿ, ԱՌԱՋ ԴԵՊԻ ՆՈՐ ՀԱՂԹԱՆԱԿՆԵՐ

Ընկերներ, յեթե յես մանրամասնորեն կանդ չա-
նա ձեր աշխատանքի դրական կողմերի վրա, դա է-
նչանակում, վոր այսոր Ադրբեջանի Լենինյան Կոմյե-
սիտմիությունը չունի ահադին նվաճումներ: Ադրբե-
ջանի Կոմյեկիտմիությունն սնոււմ է ամրապնդվում
է: Ադրբեջանի Կոմյեկիտմիությունը Լենինյան Կոմ-
յեկիտմիության համամիութենական 10-րդ համագո-
րարին է զալիս նշանակալի նվաճումներով:

[illegible]

Զեկ պետ, Ռաֆայելեան՝ Աղբակոմկուտի (Բ) Վոյրչելովյան շրջկոմի քարտուղար, Ծիխսեյեղով՝ Աղբակոմկուտի (Բ) կարգադրելու շրջկոմի քարտուղար, Ամիր Ապանով՝ Աղբակոմկուտի (Բ) Սալյանի շրջկոմի քարտուղար, Մաշտակով՝ Աղբակոմկուտի (Բ) Ստալինյան շրջկոմի քարտուղար և ասանյակ ուրիշ ընկերներ:

Աղբրեջանի Լեւոնյան Կոմերիտական խումբում հան-
անապատ ուղեւորներ, վերադառնալու հուսակցութեանը
վերցնում ե յեղ կվերցնել իր լավագույն կտորերը՝
Հոկտեմբերյան Նովոճումների համար, Լեւոնի-Ստալի-
նի գործի համար պայքարելու: (Բուռն ծափահարու-
թյուններ, բոլորը վոտֆի յեն կանգնում, բացակայու-
թյուններ, «ուռ») :

1935 թվի սկզբին Ադրբեջանի Խորհրդային Սոցիալիստական Հանրապետությանը պարզեցատրված և Խորհրդային Միության բարձրագույն պարգևով — Լենինի շքանշանով : (Բուռն ծախահարույթյուններ) : Հենց լերջերս մեր շքանշանակիր Հանրապետության 60 լավագույն զաւակները, այդ թվում լուջ քիչ կոմյերիտակաւներ և կոմյերիտուհիներ, պարգեւատրված են Խորհրդային Միության բարձրագույն պարգևով — Լենինի շքանշանով, Աշխատանքային դրոշի շքանշանով և «Պատվանշան» շքանշանով : (Բուռն ծախահարույթյուններ) :

Այդ 60 շքանշանակիրները՝ շքանշանակիր Ադրբեյջանի քուլոյ պրոլետարների և աշխատավորների անունից ընկեր Ստալինի առաջ մեծ պարտավորություն են վերցրել նախ ի համար միջվող պայքարում, բամբակի համար միջվող պայքարում, Խորհրդային Ադրբեյջանի կուլտուրական հետադա վերելքի համար միջվող պայքարում: Նրանք պարտավորություն են վերցրել 1936 ստալանոյյան թիվը Խորհրդային Ադրբեյջանի համար

դարձանել բացառիկ նոր վերելքի, տնտեսական և կուլ-
տուրական շինարարութեան բոլոր բնագավառներում
նոր հաղթանակների տարի:

Ահա թե ինչու այսօր մեզ վայել չե բախականա-
նալ նրանով, ինչ վոր ունենք: Մենք պետք ե կրկնա-
պատկենք, մենք պետք ե յեռապատկենք, մենք պետք
ե տասնապատկենք մեր յեռանդը, մեր ուժերն այն
պարտաւորութեանը կատարելու համար մղվող պայ-
քարում, վոր վերցվել ե Ադրբեջանի ժողովրդի անու-
նից կուսակցութեան ու ժողովրդի առաջնորդ ընկեր
Ստալինի առաջ: (Բուռն ծափահարութեամբ):

Յեվ վոչ մի կասկած չկա, վոր այդ պարտաւո-
րութեանները կկատարվեն: Յեվ նույնպէս վոչ մի
կասկած չկա, վոր այդ պարտաւորութեանները կա-
տարելու դործում պատւաւոր տեղ կկրաւի մեր Հո-
մախութեանական Լենինյան փառապանծ Կոմյերիտմի
ութեան Ադրբեջանի ջոկատը: (Բուռն ծափահարու-
թեամբ):

Առաջ դեպի նոր մարտեր, դեպի նոր հաղթանակ
ներ Լենինի-Ստալինի մեծ, անպարտելի դրոշի տակ:
(Բուռն, յերկարատե ծափահարութեամբ, բոլորը
վստփի յեն կանգնում, բացականչութեամբ՝ «ուռա»
«կեցցե մեծ ՍՍՍՀԻՆԸ»):

Հայերենը խմբագրեց՝ Ս. ՇԱԽՈՒՆԻ
Տեխ. խմբագիր՝ Ա. ԱՐԽԱՆ

Главлит № 1423. Азпартиздат № 36 Заказ № 1577. Тираж 7000
Сдано в набор 8/V. Подписано к печати 22/V. Листов
1 1/2 печ знаков 100 000 (499). Бумага 72 x 105 - 32.
Тип "III Интернационал" в типографии редактора Ефимова, 29.

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0187319

ԳԻՆԸ 20 ԿՈՊ.

778

М. Д. БАГИРОВ
О ЗАДАЧАХ КОМСОМОЛА
АЗЕРБАЙДЖАНА В БОРЬБЕ
ЗА ЛЕНИНСКО-СТАЛИНСКОЕ
ВОСПИТАНИЕ МОЛОДЕЖИ

Речь на XI съезде АЛКСМ 15 февраля 1936 г.
АЗПАРТИЗДАТ БАКУ — 1936